

Notitie Politie Rondetafelgesprek Tweede Kamer over Bewaken en Beveiligen 09/06/2022

De afgelopen twintig jaar is door de politie en andere organisaties flink geïnvesteerd in het stelsel Bewaken en Beveiligen. Echter, de laatste jaren zijn we ingehaald door een nieuwe werkelijkheid, die indertijd niemand voor mogelijk hield. Voorheen ging de politie uit van **voorspelbaarheid**. Acties werden gebaseerd op concrete dreigingsinformatie. Nu is ook **voorstelbaarheid** in toenemende mate een factor. En voorstelbaar is vrijwel alles gebleken. Denk aan de moorden op de broer van kroongetuige Nabil B., advocaat Derk Wiersum en journalist Peter R. de Vries.

Het aantal te beveiligen personen blijft groeien:

Het aantal personen en objecten dat langdurig en intensief bewaakt en beveiligd wordt, is de afgelopen jaren flink toegenomen en zal naar verwachting blijven stijgen. De dreiging komt uit de hoek van de georganiseerde misdaad, maar is ook een gevolg van de toenemende polarisatie in de samenleving. Niet alleen met betrekking tot de georganiseerde misdaad is sprake van gewijzigde modi operandi, maar ook de toegenomen polarisatie heeft consequenties: door complottheorieën, fakkellacties, het bedreigen van wetenschappers en medici zijn voorstelbare dreigingen echt anders dan voorheen. Veelzeggend is dat het (landelijk opererende) Team Bedreigde Politici ondergebracht bij de eenheid Den Haag in 2020 ruim 600 meldingen van bedreigingen heeft ontvangen. In 2019 waren dat er nog 393.

Voor de politie betekent deze nieuwe werkelijkheid dat het stelsel Bewaken & Beveiligen grondig moet worden herzien. Daarom ook wordt bewaken en beveiligen binnen de politie een hoofdtaak, net als noodhulp en opsporing. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan een belangrijke aanbeveling van de Commissie Bos. Deze stap zal leiden tot een verdere versterking van de taak Bewaken en Beveiligen binnen de politie. Mits kan worden voorzien in de benodigde extra capaciteit, moet dit op termijn ook voor lucht zorgen bij alle collega's uit de basisteams die Bewaken en Beveiligen nu noodgedwongen als neventaak uitvoeren. Daarmee komt dan weer capaciteit vrij voor het werk en de zichtbaarheid in de wijk, die nu ernstig onder druk staan

Capaciteit schiet tekort:

Dagelijks zijn ca. 1000-1500 medewerkers bij de politie bezig met Bewaken en Beveiligen.

- De Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB) zorgt voor persoonsbeveiliging.
- De Bewakingseenheid verricht persoonsbewaking en beveiligt strafprocessen zoals Marengo en Eris. Hierbij wordt intensief samengewerkt met medewerkers van Defensie, Dienst Vervoer & Ondersteuning, Rechtbankbeveiliging, NCTV en Openbaar Ministerie. Teams Bewaken en Beveiligen en medewerkers Monitor B&B (cameratoezicht) beveiligen objecten.
- Daarnaast verzamelen medewerkers van de intelligence-organisaties binnen alle eenheden informatie, om mogelijke dreigingen in kaart te brengen en de ernst ervan in te schatten. Binnen de opsporing gaat veel capaciteit naar het opsporen van personen die verantwoordelijk zijn voor (strafbare) dreigingen en die voorbereidingshandelingen plegen voor de uitvoering daarvan.

De Bewakingseenheid (BE) verzorgt een aanzienlijk deel van de werkzaamheden op het gebied van bewaken en beveiligen als neventaak. Deze eenheid telt momenteel 450 politiemedewerkers uit basisteams. Door de inzet van deze medewerkers in het kader van bewaken en beveiligen staat de operationele capaciteit van de politie voor de uitvoering van de reguliere taken in de basisteams onder grote druk. Doordat zij vanwege het grote aantal te beveiligen personen niet voor het werk in de basisteams beschikbaar zijn, vallen daar immers gaten in de roosters. Behalve dat roosters moeizaam gevuld worden, ontstaat ook druk op taken die – zeker op lange termijn bezien - essentieel zijn voor het goed functioneren van de politie. Er is momenteel sprake van uitgestelde politiezorg. Als die niet ingehaald wordt, kan door gebrek aan zichtbaarheid en beschikbaarheid onherstelbare schade in netwerken en vertrouwen ontstaan. De structureel grootschalige inzet op B&B heeft dus een brede impact op andere politietaken. En daar komt naar verwachting de komende jaren geen verandering in. De politie heeft daarom, aanvullend aan de versterking van de DKDB (€ 15 mln. structureel), gecijferd dat € 100 mln. structureel is benodigd voor het inrichten van een eenheid van ca. 250 fte inclusief

uitrusting en bewapening die de BE kan vervangen. Bij het vorenstaande dient rekening te worden gehouden met de benodigde tijd voor werving en opleiding, binnen de context van de huidige krappe arbeidsmarkt.

Alternatieve beveiligingsconcepten:

Politie en Koninklijke Marechaussee zetten, mede ingegeven door de Commissie Bos, in op het gezamenlijk doorontwikkelen van beveiligingsconcepten. Hierbij staat de veiligheid van bedreigde personen voorop en wordt tevens gezocht naar de meest efficiënte wijze van uitvoeren. Belangrijk is dat de uitvoeringsorganisaties hierbij zelf kunnen bepalen hoe opdrachten van het gezag worden uitgevoerd. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van het stelsel “decentraal, tenzij”. Belangrijker nog is dat politie en Marechaussee bij uitstek zelf het beste kunnen bepalen hoe de beschikbare capaciteit flexibel, efficiënt en effectief kan worden ingezet. Welke beveiligingsconcepten mogelijk zijn is onder meer afhankelijk van de reikwijdte van de zorgplicht van de overheid. De Commissie Bos heeft geadviseerd die zorgplicht nader te definiëren. De politie kijkt uit naar de resultaten hiervan. Ook kijkt de politie uit naar een wetenschappelijk onderzoek van de Politieacademie. Hierin wordt de inrichting van Bewaken en Beveiligen in verschillende landen om ons heen onderzocht.

Bewaken en Beveiligen als hoofdtaak binnen de politie:

Het organiseren van B&B als hoofdtaak houdt meer in dan de genoemde uitbreiding van de Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging. Het gaat ook om de ontwikkeling en inrichting van het middensegment Bewaken en Beveiligen, waarmee op den duur de huidige inzet van de BE als neventaak kan worden vervangen. De ontwikkeling van het proces bewaken en beveiligen als hoofdtaak omvat verder o.a. het ontwikkelen van toekomstbestendige inzetconcepten, samenwerking met externe partners en het in elkaar vlechten van de processen bewaken en beveiligen, opsporing en intelligence. Voor opsporingshandelingen die voortkomen uit dreigingen wordt overwogen om een aparte opsporingseenheid in te richten. Daarnaast is er een nationale ‘intell-tafel’, die wordt versterkt en uitgebreid, waar alle informatie uit het land samenkomt en wordt gedeeld binnen het stelsel. Ook voor de politie blijft het stelsel decentraal georganiseerd in de eenheden, net zoals het nationale domein bij de DKDB blijft. Centrale coördinatie moet ervoor zorgen dat informatie door eenheden op dezelfde manier wordt vertaald in maatregelen en dat er keuzes kunnen worden gemaakt bij schaarste.

Preventie:

Uiteraard blijft de politie vol inzetten op de aanpak van georganiseerde, ondermijnende misdaad. Door die effectief te bestrijden en criminele machtsstructuren aan te pakken, kunnen potentiële dreigingen worden voorkomen. Maar zoals gezegd is de verwachting dat de vraag naar beveiligingsmaatregelen de beschikbare capaciteit voorlopig zal blijven overtreffen.

De preventieve kant van het vraagstuk is daarom minstens zo belangrijk. Het is ook zaak om het aantal bedreigingen in de maatschappij terug te dringen. Tekenend voor de huidige situatie is het recente bericht (NOS, 30 mei 2022) dat de afgelopen twee jaar in 39 strafzaken officieren van justitie geanonimiseerd zijn vanwege bedreigingen. Het is zaak om potentiële bedreigers serieus af te schrikken. De strafmaat kan daarbij helpen. Het is de vraag of een taakstraf van 40 uur voor iemand die jarenlang journalist John van den Heuvel met de dood heeft bedreigd, daarvoor toereikend is. (zie NOS, 10 mei 2022).

Het is uiteindelijk aan de rechter om de hoogte van de straf te bepalen. Het is aan de politiek om via wetgeving de norm te stellen.